

BeslutDatum
2021-11-29Diarienummer
511-158-2017

Enligt sändlista

Beslut om geografisk utvidgning av naturreservatet Rå uddar i Askersunds kommun samt beslut om föreskrifter m.m.

Länsstyrelsen i Örebro län beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att naturreservatet Råå uddar inrättat av Länsstyrelsen 2009-02-25 (dnr 5112-13220-2006) ska ha den utökade geografiska omfattning som framgår av kartan till detta beslut, och som slutligen märks ut i fält.

För den tillkommande delen ska beslutet om att bilda naturreservatet Råå uddar gälla i sin helhet med syfte, skäl och föreskrifter enligt 7 kap. 4 §, 5 § första och andra styckena, 6 § och 30 § miljöbalken. I den tillkommande delen gäller utöver dessa föreskrifter även punkt B 6-10 enligt nedan. Ett tillägg till syftet ska gälla i den utvidgade delen. Syftet är även att bevara och utveckla biologiska värden knutna till naturbetesmarker.

Länsstyrelsen beslutar med beaktande av 1 kap. 4 § kulturmiljölagen (1988:950) att ändra namnet på naturreservatet Råå uddar till Rå uddar för det ursprungliga naturreservatet och ha samma stavning i den utvidgade delen.

Länsstyrelsen beslutar vidare att en ny skötselplan ska fastställas för hela naturreservatet, bilaga 1.

Ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft 2021-11-29. Enligt samma bestämmelse gäller ordningsföreskrifterna omedelbart även om de överklagas.

2021-11-29

511-158-2017

Uppgifter om utvidgningen

Namn:	Naturreseptatet Rå uddar
Län:	Örebro län
Kommun:	Askersunds kommun
Lägesbeskrivning:	20 km söder om Askersund
Areal:	Utvidgningen är 41 ha, naturreseptatets totalareal blir cirka 155 ha.
Fastigheter:	Delar av Rå 2:1 och Slätrask 1:2.
Markägare:	Enskilda
Rättigheter:	Jakt, ledning, väg
IUCN-kategori:	Strikt naturreseptat
Naturtyper:	Granskog, lövblandad barrskog, barrblandskog, trädklädd betesmark, vatten
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Örebro län
NVR-id:	2005653

Beskrivning av ärendet

Naturvärdena vid Vätterns stränder och Rå uddar uppmärksammades tidigt. Redan 1863 omskrevs en grov lind och en grov en vid Rå gästgivargård. Dessa träd fridlystes som naturminnen 1927. Den rika kalkfloran beskrevs av botanisten Breddesson för snart 100 år sedan. I senare tid har Skogsstyrelsen registrerat flera nyckelbiotoper och naturvärden i området. En del av dessa införlivades i den skogsmark vid Vätternstranden, som skyddades som naturreseptatet Råå uddar 2009. Andra utgör delar av den utvidgade delen som nu skyddas.

Utredning om att utvidga det befintliga reservatet inleddes med att dåvarande markägaren för fastigheten Rå 2:1 i januari 2016 skickade in en intresseanmälan till Länsstyrelsen om formellt skydd av skog, en så kallad Komet-anmälan. Fastighetsägaren till Slätrask 1:2 lämnade in en kometanmälan i juli 2017. Länsstyrelsen har därefter inventerat naturvärdena på de berörda fastigheterna och har undersökt om möjligheterna till utökning av det befintliga naturreseptatet, Råå uddar. I samråd med fastighetsägarna har Länsstyrelsen avgränsat en större yta som reservatsförslag än den som ursprungligen ingick i kometanmälningarna. Naturvårdsverket godkände förslaget till naturreseptat i april 2020 och Länsstyrelsen beställde samma månad en värdering av det föreslagna naturreseptatsområdet. Värderingsbesiktning genomfördes i april 2020. En detaljerad inventering av den planerade utvidgningen genomfördes på uppdrag av Länsstyrelsen under 2020 av Mikael Hagström, Fennicus natur. En

2021-11-29

511-158-2017

överenskommelse om intrångsersättning inför beslut om bildande av naturreservat tecknades mellan Länsstyrelsen och markägarna i september 2020.

Syftet med naturreservatet

Att bevara biologisk mångfald knuten till barnnatturskog och stränder vid Vättern. De artgrupper som särskilt avses är mossor, lavar, svampar samt fåglar och insekter.

Att bevara och utveckla biologiska värden knutna till naturbetesmarker.

Att bevara biologisk mångfald knuten till strandnära områden i Vättern.

Att tillgodose behovet av attraktiva områden för friluftslivet.

Föreskrifter för naturreservatet

För den tillkommande delen av naturreservatet beslutas följande föreskrifter:

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5§ andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Det råder förbud att

1. Bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden
2. anordna upplag
3. anlägga väg eller stig
4. framföra motordrivet fordon i terräng
5. dra fram ny mark- eller luftledning
6. uppföra byggnad eller annan anläggning
7. utföra något slag av avverkning, gallring eller röjning, så eller plantera skogsplantor, samla ihop eller föra bort några levande eller döda träd eller träddelar
8. uppföra jaktorn
9. sprida eller använda kalk, gödselmedel, bekämpningsmedel eller andra kemikalier

2021-11-29

511-158-2017

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas tåla

1. Utmärkning av naturreservatet
2. Iordningställande och underhåll av stigslinga
3. Iordningställande och underhåll av P-plats för 5 bilar
4. Uppsättning av informationstavlor på plats angiven i fastställd skötselplan
5. Genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.
6. Avverkning eller på annat sätt borttagande av exotiska träd och buskar såsom lärkträd, ädelgran mm samt eliminering av invasiva arter som t ex blomsterlupin.
7. Uppförande och underhåll av stängsel för betesdrift inom områden som är markerade som ”bete” på bifogad karta.
8. Sly och träd med en diameter under 10 cm får föras ut ur skötselområde som ska betas eller eldas på plats inom skötselområdet.
9. Avverkning av konkurrerande träd i anslutning till vissa särskilt värdefulla trädindivider eller trädgrupper.
10. Åtgärder i syfte att undvika eller begränsa större angrepp av granbarkborre, som kan hota prioriterade bevarandevärden, genom barkning, rotkapning av vindfällda träd samt utplacering av fällor eller fångstvirke. Inga träd ska föras ut ur naturreservatet, med undantag för eventuellt infört fångstvirke.

C. Föreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken och 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. om rätten att färdas och vistas samt om ordningen i övrigt i naturreservatet

Det råder förbud

1. Att bortföra eller skada döda träd eller träddelar
2. Att göra upp eld annat än på för ändamålet iordningställd plats angiven i skötselplan

2021-11-29

511-158-2017

Undantag från föreskrifterna enligt 7 kap 5 och 30 §§ miljöbalken
(gäller endast inom den utvidgade delen av naturreservatet)

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för

- a) förvaltaren av naturreservatet att utföra de åtgärder som krävs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår ovan av föreskrifterna enligt 7 kap 6 § miljöbalken,
- b) förvaltaren av naturreservatet att i uppföljningssyfte utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial samt annan dokumentation av växt- och djurliv, luft-, mark- och vattenförhållanden,
- c) underhåll av befintliga jaktorn samt siktgator för jakt genom försiktig röjning,
- d) bär-, matsvamp- och blomplockning för eget behov, dock ej fridlysta eller rödlistade arter,
- e) uttransport av fälld älg, hjort, björn eller vildsvin med fordon som inte ger långsiktigt bestående skador på mark eller vegetation,
- f) att framföra motorfordon på befintliga vägar.
- g) att inom fastigheten Slätrask 1:2 uppföra ett jaktorn i anslutning till den angränsande åkermarken. Den slutliga platsen för jaktornet ska beslutas i samråd med Länsstyrelsen.
- h) ledningshavare att utföra normalt underhåll av befintlig mark- eller luftledning i enlighet med servitut eller ledningsrätt som är gällande vid detta besluts ikraftträdande.
- i) rättighetshavare att utföra normalt underhåll av befintlig väg omfattande hela vägområdet, med tillhörande anläggningar i direkt anslutning till vägområdet i enlighet med nyttjanderätt som är gällande vid detta besluts ikraftträdande.

Skälen för beslutet

Området hyser en rik biologisk mångfald knuten till Vätternära skog med hållmarker, kalkberggrund, sprickdalar och strandklippor. Vättern är av

2021-11-29

511-158-2017

riksintresse för naturvård och de strandnära områdena är viktiga yngellokalerna för den limniska faunan. Utöver de skäl som angetts i ursprungsbeslutet är även värden knutna till tidigare hävd, ädellövträd och betesmark viktiga skäl för beslutet.

Inventeringar visar på höga naturvärden kopplade till det Vätternnära läget, gamla lövrika barrskogar och inte minst kalkpåverkan. Av den anledningen föreslår Länsstyrelsen att området bör skyddas som naturreservat.

Inom reservatet finns flera olika skyddsvärda miljöer. Längs stränderna finns en rik lav- och mossflora med de skyddsvärda arterna gråblå skinnlav (EN), labyrinthlav (NT) och den ovanliga jättegusmossan. I den strandnära tallskogen finns rödlistade arter såsom talticka (NT), mottaggvamp (NT), staketflarnlav (NT) och knärot (VU). Stora delar av skogsmarken är örtrik kalbarrskog med stort inslag av död granved och kalklövsskog. Här återfinns arter som koralltaggvamp (NT), svart taggvamp (NT), ullticka (NT), granticka (NT), gropticka (NT), platt spretmossa (NT) och vedtrappmossa (NT). Det finns även betespräglade partier med värdefulla lövträdsindivider. I en sådan tidigare betesmark har liten blekspik (VU) påträffats.

Enligt 1 kap 4§ kulturmiljölagen ska god ortnamnsred iaktas vid statlig och kommunal verksamhet. Det innebär bland annat att hävdvunna ortnamn inte ändras utan starka skäl och att ortnamn i övrigt stavas enligt vedertagna regler för språkriktighet, om inte hävdvunna stavningsformer talar för annat.

Namnändringen av det ursprungliga reservatet från Råå uddar till Rå uddar motiveras med att det är ändamålsenligt att naturreservatets namn följer den officiella stavningen av bebyggelsens namn. Rå gård stavas med ett å i aktuella kartor, fastighetsbeteckningen för trakten Rå stavas med ett å och även viken som ingår i reservatet, Råboviken, stavas med ett å.

Länsstyrelsens bedömning

Området är till stor del registrerat som nyckelbiotop eller naturvärde av Skogsstyrelsen. Skogstypen (kalbarrskog) är prioriterad för skydd enligt den nationella strategin för formellt skydd av skog. Området ligger inom en värdestrakt (Tiveden-Norra Vätterns barrskogstrakt). Skogen präglas av kalkpåverkan och är till delar betespåverkad. Utvidgningen av det befintliga reservatet Rå uddar gör att ytan skyddad skogsmark utökas med ca 50 % och därigenom minskar risken för slumpvis utdöende av sällsynta arter.

De särskilda naturvärden som framkommit om reservatsområdet kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Detta skyddsbehov kan endast tillgodoses genom bildande av naturreservat.

2021-11-29

511-158-2017

Förutsättningarna för att bevara områdets biologiska mångfald och livsmiljöer bedöms som goda om förvaltningsinriktningen i detta beslut följs och skötselmålen uppfylls i enlighet med den för reservatet fastställda skötselplanen.

Beslutet följer Naturvårdsverkets riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och är i överensstämmelse med Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden samt de av riksdagen antagna miljö kvalitetsmålen. Skyddet av Rå uddar bidrar till arealmålet för miljömålet Levande skogar samt till miljömålet Ett rikt växt- och djurliv samt Levande sjöar och vattendrag.

Naturreservatet skyddar också ekosystem vars funktioner är viktiga för upprätthållande av de ekosystemtjänster vårt samhälle är beroende av.

Beslutet strider inte mot kommunal översiktsplan eller detaljplan och är därmed förenligt med 7 kap. 8 § miljöbalken.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kapitlet miljöbalken.

Beslutet är inte i konflikt med koncessioner eller undersökningstillstånd för gruvnäringen enligt den information Länsstyrelsen inhämtat från Bergsstaten.

Vid en avvägning, enligt 7 kap 25 § miljöbalken, mellan allmänna och enskilda intressen bedömer Länsstyrelsen att den inskränkning i enskild rätt att använda mark och vatten som beslutet om naturreservat innebär inte går längre än vad som krävs för att syftet med naturreservatet ska tillgodoseas.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

2021-11-29

511-158-2017

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga 2 med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslut i detta ärende har fattats av Landshövding Maria Larsson. Vid den slutliga handläggningen av ärendet deltog länsjurist Lars Wadström, enhetschef Johan Karlhager samt handläggare Rolf Wedding, föredragande.

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

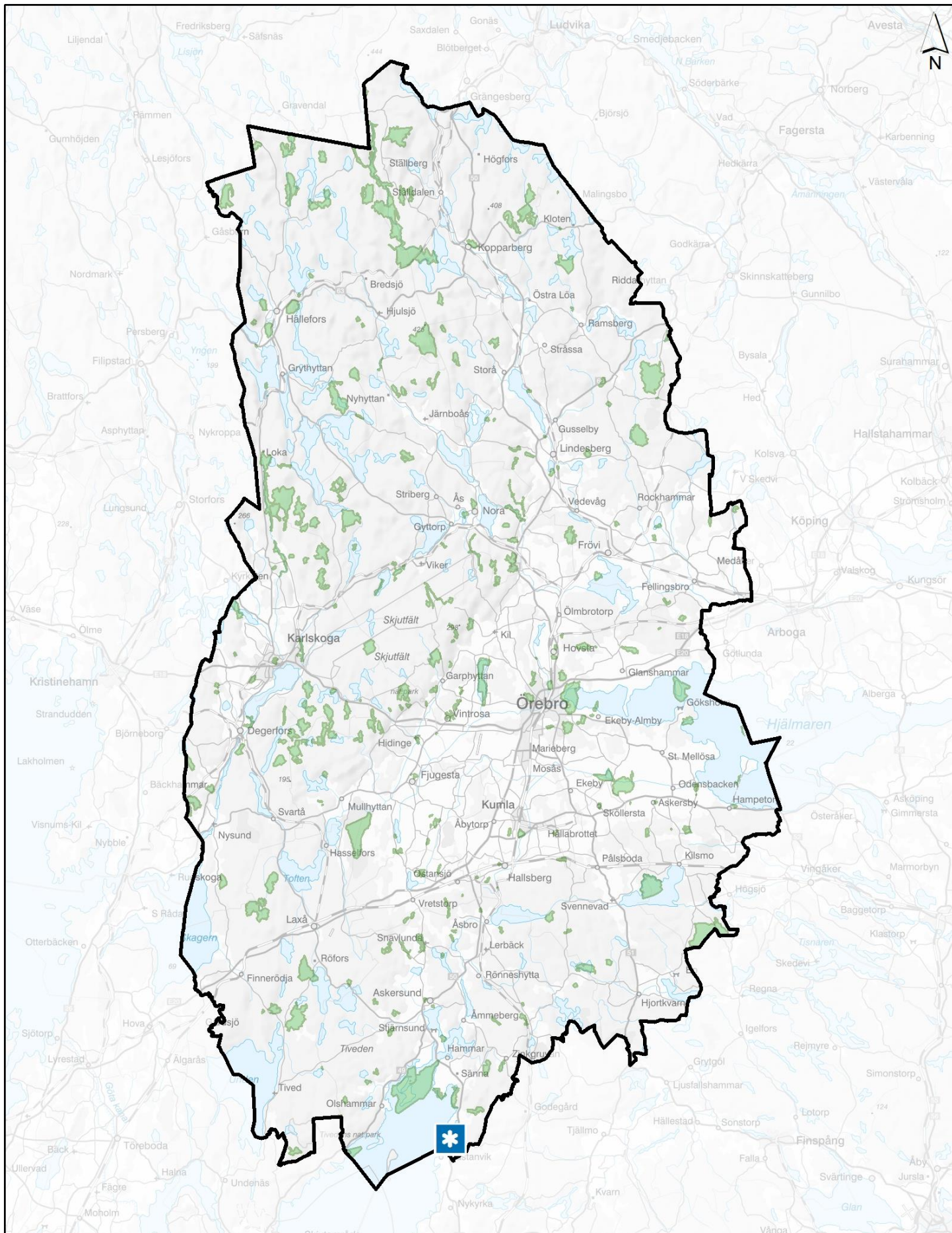
Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

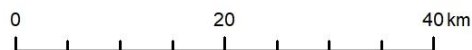
Skötselplan

Överklagandehänvisning

Översiktskarta för naturreservatet

Rå uddar

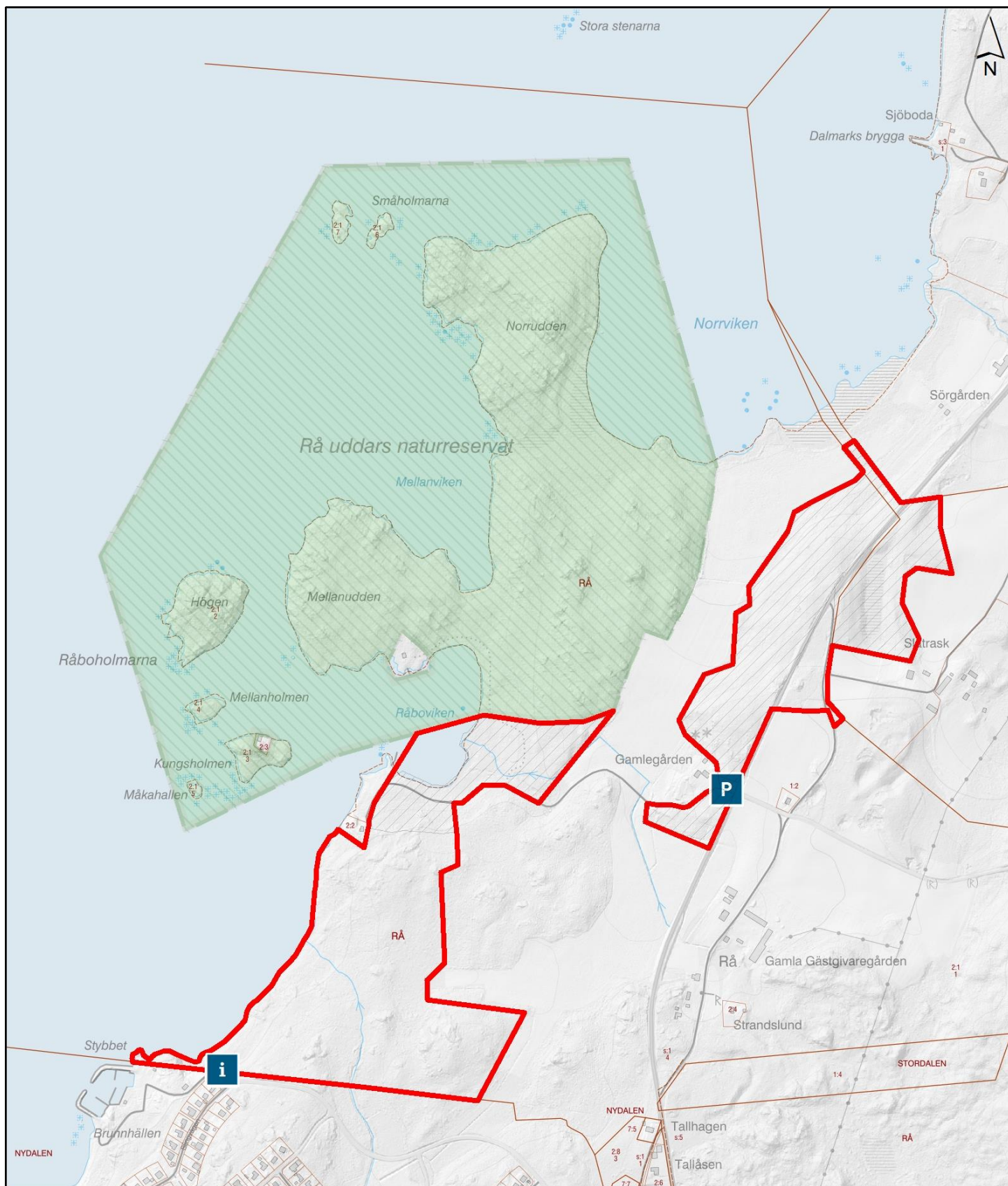

Naturreservat enligt detta beslut

Befintliga naturreservat

Beslutskarta för naturreservatet

Rå uddar

Askersunds kommun
 Beslutsdatum 2021-11-29
 Dnr: 511-158-2017

- Föreskrift B7 - betesrätt möjlig
- Naturreservat enligt detta beslut
- Befintligt naturreservat

- Parkering och information
- Information

